

ЛЕКЦІЯ № 4

ТЕМА: ЗАКОНОДАВЧІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ АДАПТИВНОГО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В УКРАЇНІ

Мета: визначити принципи державної політики в сфері соціального захисту інвалідів. Охарактеризувати законодавчі основи фізкультурно-спортивного руху інвалідів в Україні та організаційні основи фізкультурно-спортивного руху в Україні. Визначити особливості державної системи корекційної педагогіки.

План.

1. Принципи державної політики в сфері соціального захисту інвалідів.
2. Законодавчі основи фізкультурно-спортивного руху інвалідів в Україні.
3. Організаційні основи фізкультурно-спортивного руху в Україні.
4. Особливості державної системи корекційної педагогіки.

Література

1. Бріскін Ю.А. Спорт інвалідів у міжнародному спортивному русі. – Львів: Край, 2006. – 346с.
2. Евсеев С.П., Шпакова Л.В. Адаптивная физическая культура. Учебное пособие. – М.: Советский спорт, 2000. – 240с.
3. Круцевич Т.Ю. Теория и методика физического воспитания. Том 2. – К.: Олимпийская литература, 2003 – 390с.
4. Чудная Р.В. Адаптивное физическое воспитание. – К.: Наукова думка, 2000. – 358с.

ВСТУП

Сучасне АФВ в Україні має юридичне забезпечення і належить до державної системи реабілітації інвалідів. У світовій спільноті Україна вигідно відрізняється передовою правовою базою, що гарантує державну підтримку та забезпечення фізичного виховання і спорту інвалідів. Державна політика України відносно людей з фізичними обмеженнями базується на принципах гуманності, заборони дискримінації, державних гарантій реалізації їхніх прав (у тому числі пільгових); створення необхідних умов для активної життєдіяльності (враховуючи особливі потреби, доступність до об'єктів соціальної інфраструктури); адресності реабілітаційних заходів; обов'язковості для державних структур фінансування заходів, спрямованих на забезпечення соціального захисту і реабілітації недієздатних

громадян. Права інвалідів визначені законом України "Про основи соціального захисту інвалідів".

1. Державна система реабілітації базується на таких, закладених у вітчизняному законодавстві, принципах, як державний характер, єдність, загальнодоступність, обов'язковість. Сучасна реабілітаційна педагогіка розглядається як особистісне орієнтоване навчання, спрямоване на допомогу дитині у визначенні індивідуальної траєкторії розвитку і самореалізації у різних сферах творчої та соціально-адаптивної діяльності з урахуванням психофізичних особливостей, стану фізичного, психічного і морального здоров'я. Українська реабілітаційна система інвалідів, до якої включено і фізичне виховання, представлена 10 типами навчальних закладів, основну частину котрих становлять інтернати, що знаходяться на повному державному забезпеченні. Установи диференціюються за віковими і нозологічними принципами.

Сучасне АФВ в Україні має юридичне забезпечення і належить до державної системи реабілітації інвалідів. У світовій спільноті Україна вигідно відрізняється передовою правовою базою, що гарантує державну підтримку та забезпечення фізичного виховання і спорту інвалідів. Державна політика України відносно людей з фізичними обмеженнями базується на принципах:

гуманності,
заборони дискримінації,
державних гарантій реалізації їхніх прав (у тому числі пільгових);
створення необхідних умов для активної життєдіяльності (враховуючи особливі потреби, доступність до об'єктів соціальної інфраструктури);

адресності реабілітаційних заходів; обов'язковості для державних структур фінансування заходів, спрямованих на забезпечення соціального захисту і реабілітації недієздатних громадян.

2. Права інвалідів визначені законом України "Про основи соціального захисту інвалідів".

Закон України "Про фізичну культуру і спорт" звертається безпосередньо до питань фізичної культури інвалідів:

"...Ст. 13. Фізкультурно-оздоровча і спортивна діяльність серед інвалідів.

Заняття фізичною культурою і спортом інвалідів є складовою частиною їхнього дозвілля, фізичної реабілітації та соціально-трудової адаптації.

Організація занять фізичною культурою і спортом у системі безперервної реабілітації інвалідів (включаючи дітей із фізичними вадами і відхиленнями у розумовому розвитку), підготовка кадрів, методичне забезпечення,

"...Ст. 2.1. Держава стимулює розвиток ...паралімпійського руху і спорту вищих досягнень шляхом бюджетного фінансування, зміцнення матеріально-технічної бази, надання пільг на податки і кредитування благодійників та інших суб'єктів фізкультурно-спортивної діяльності, а також морального і матеріального заохочення спортсменів, тренерів і фахівців галузі, котрі забезпечують підготовку та участь спортсменів у змаганнях спорту вищих досягнень".

Право на заняття спортом людей із обмеженими фізичними спроможностями гарантується Законом України "Про підтримку олімпійського, па-ралімпійського руху і спорту вищих досягнень в Україні":

3. Місцеві органи державної виконавчої влади, органи місцевого і регіонального самоврядування, громадські організації фізкультурно-оздоровчого напрямку та організації інвалідів створюють спеціалізовані фізкультурно-оздоровчі установи (клуби і центри), забезпечують їх спеціальним обладнанням, сприяють участі інвалідів у спортивних змаганнях".

Міністерство України у справах сім'ї, молоді та спорту спільно з Національним олімпійським комітетом України забезпечує підготовку та участь інвалідів у Паралімпійських іграх і міжнародних іграх інвалідів.

На фінансування фізкультурно-оздоровчих і спортивних заходів для інвалідів, створення та розширення їхньої спортивної бази виділяються кошти з державного бюджету і бюджетів місцевого самоврядування.

Керівництво організаційною і методичною роботою сфери оздоровчої фізичної культури і спорту інвалідів в Україні здійснюється системою державних структур, до яких входять: федерації, комітети, комісії, асоціації ін-валідів, кафедри профільних вищих навчальних закладів, діагностичні та реабілітаційні центри, корекційні установи, консультаційні пункти, спеціальні школи-інтернати, клуби, секції, збірні команди з видів спорту. Національний комітет спорту інвалідів України об'єднує 4 федерації, створені за нозологічним принципом: Спортивна федерація глухих; Спортивна федерація сліпих; Спортивна федерація інвалідів із порушеннями опорно-рухового апарату; Спортивна федерація інвалідів із порушеннями фізичного і відхиленнями у розумовому розвитку.

Проблеми фізичної культури і спорту інвалідів України початку ХХІ ст. вирішує громадська організація Український центр фізичної культури інвалідів "Інваспорт", яка систематично проводить фізкультурно-оздоровчу, спортивну, медико-реабілітаційну та навчально-методичну роботу з розвитку інвалідного спорту в Україні. Діяльність Центру регламентується законодавством України, постановами і рішеннями Кабінету Міністрів і Положенням про Український центр фізичної культури інвалідів. Усі спортивні заходи Центру і матеріальне забезпечення учасників цих заходів організуються і проводяться відповідно до встановлених державою вимог і норм. Нині громадська організація Центр інвалідного спорту "Інваспорт" являє структуру, котра поєднує 25 обласних відділень, 26 спеціалізованих дитячо-юнацьких спортивних шкіл, 24 спеціалізовані відділення підготовки спортивного резерву, 56 відділень регіональних центрів, міських центрів, 48 фізкультурно-оздоровчих клубів для інвалідів.

4. За віковим принципом система корекційної педагогіки поділяється на IV етапи:

- дошкільні установи: ясла, дитячі садки, спеціальні групи при масових дитячих садках, дошкільні відділення при спеціальних школах;
- спеціальні школи для дітей із різними нозологіями;
- установи спеціальної середньої та професійної освіти;
- середня і вища спеціальна освіта.

За нозологічним принципом організовані спеціальні корекційнонавчальні установи для людей із вадами слуху, зору, мовлення, із відхиленнями у розумовому розвитку.

Єдина державна система корекційної педагогіки

Міністерство освіти	Міністерство соціального забезпечення	Міністерство охорони здоров'я
<p>Спеціальні дитячі садки для дітей із вадами зору, слуху, з відхиленнями у розумовому розвитку</p> <p>Спеціальні середні школи для сліпих і тих, які слабко бачать, для глухих і тих, які слабкочують, для дітей, які пізно оглухли, допоміжні школи для дітей із порушенням мовлення</p> <p>Спеціальні вечірні середні школи для дорослих сліпих і дорослих глухих</p>	<p>Дошкільні дитячі будинки для дітей у віці 3—7 років із відхиленнями у розумовому розвитку</p> <p>Шкільні дитячі будинки для дітей 7—18 років із глибокими відхиленнями у розумовому розвитку</p> <p>Дитячі будинки для сліпоглухонімих</p> <p>Робочі майстерні для дорослих із відхиленнями у розумовому розвитку</p>	<p>Будинки дитини (для дітей у віці до 1 року)</p> <p>Школи-санаторії для дітей із порушеннями психічного розвитку</p> <p>Клініки для дітей і дорослих із порушенням мовлення</p> <p>Логопедичні кабінети у поліклініках</p>

медичний контроль здійснюються органами охорони здоров'я, фізичної культури і спорту, освіти, соціального захисту населення та організаціями інвалідів.